

Català

Besiberri Sud (3.024m) i Comaloforno (3.029m) pels estanys de Gémèna

Ascendim dos dels *tresmils* més espectaculars del Parc Nacional, el Besiberri Sud i el Comaloforno, i descobrim la preciosa vall de Llubriqueto i els estanys de Gémèna

Boí, Vall de Boí, Alta Ribagorça, Lleida, Catalunya

Dificultat Alta (F+)

Temps total efectiu 10:10h

Distància total 15 km

Desnivell acumulat 1.600m

Altitud mínima 1.497m

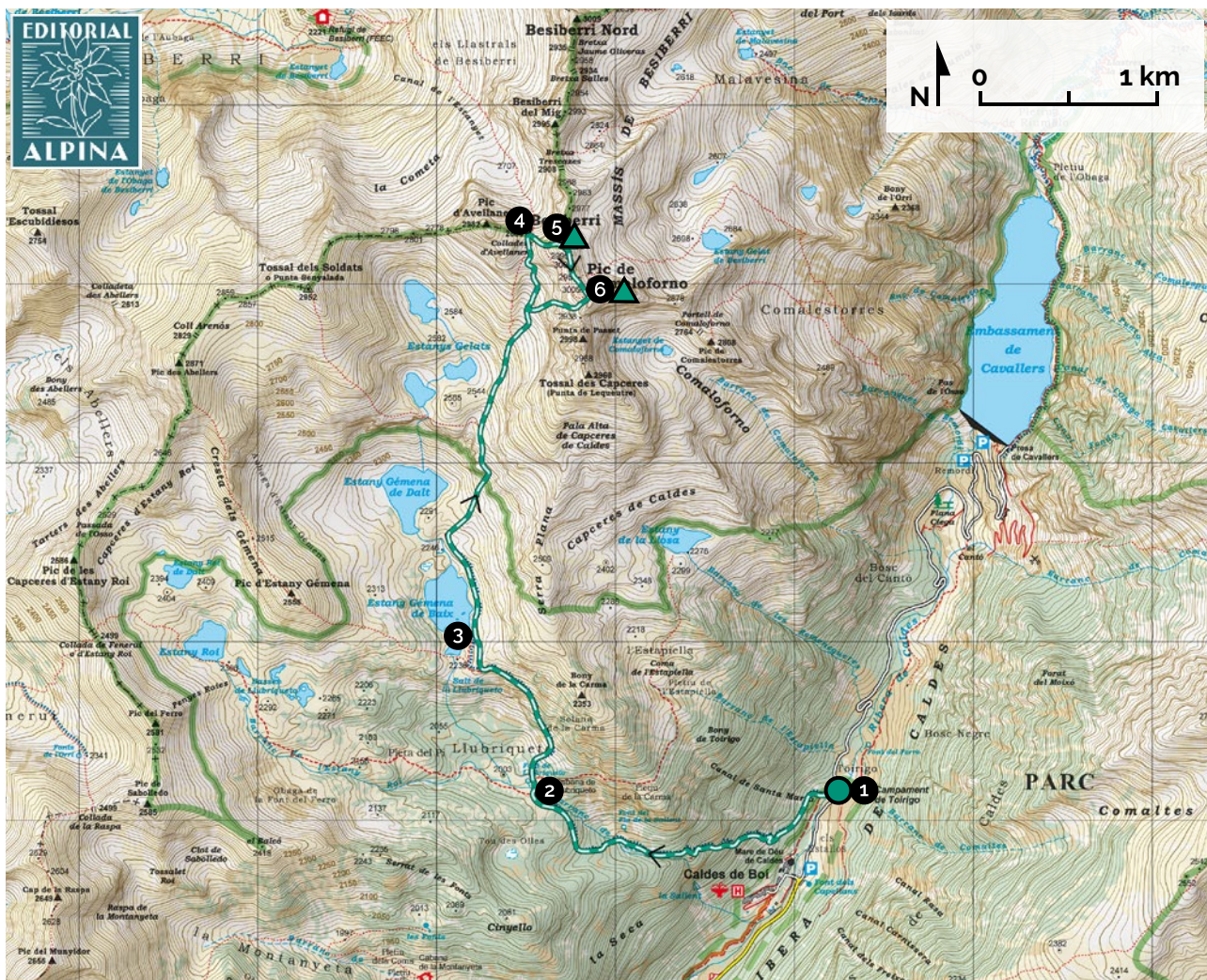
Altitud màxima 3.029m

Punt de sortida / arribada Aparcament de Toirigo

Població més propera Boí

Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici (secció Boi). 1:25.000. Editorial Alpina

 itinerari
  sentit de la ruta
  inici / final

PUNTS IMPORTANTS DE PAS (WAYPOINTS)

Punt de pas	Temps	Altura	Latitud	Longitud
1 Aparcament de Toirigo	0:00h	1.497m	42.566708°	0.844774°
2 Pla de la Cabana	1:50h	1.992m	42.566349°	0.824682°
3 Estany de Gémèna de Baix	2:45h	2.235m	42.574324°	0.820601°
4 Collada d'Abellers	5:10h	2.886m	42.594312°	0.823296°
5 Besiberri Sud	5:30h	3.024m	42.593790°	0.825943°
6 Comaloforno	6:25h	3.029m	42.591387°	0.827842°
7 Aparcament de Toirigo	10:10h	1.497m	42.566708°	0.844774°

Sistema de coordenades geogràfiques. Datum WGS84.

Besiberri Sud (3.024m) i Comaloforno (3.029m) pels estanys de Gémèna

EL MILLOR D'AQUESTA RUTA

- ✓ El **conjunt lacustre** format pels preciosos estanys de Gémena i els estanys Gelats.
- ✓ Les **increïbles vistes panoràmiques** des dels cims de Besiberri Sud i Comaloforno.
- ✓ El **recorregut per la cresta** entre els cims de Besiberri Sud i Comaloforno.
- ✓ El **tram de descens a l'aventura** des del Comaloforno fins als voltants dels estanys Gelats.

SABIES QUE...

Amb els seus 3.029m el Comaloforno és el cim més alt de tot el Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici? La llarga cresta que el connecta amb el Besiberri Sud (3.024m), el Besiberri del Mig (2.995m) i el Besiberri Nord (3.009m) fa de partió entre les boniques valls de la Ribera de Caldes, Llubriqueto, Besiberri, Tort i Mar, totes elles d'origen glacial com clarament ens mostra l'aspecte del seu relleu.

INTRODUCCIÓ

Recorregut lineal -amb possibilitat de fer algun bucle- de 15 km de longitud (anada i tornada) i uns 1.600m de desnivell positiu que ens descobreix la preciosa vall de Llubriqueto, els estanys de Gémena i els magnífics cims del Besiberri Sud (3.024m) i del Comaloforno (3.029m). Comencem la ruta des de l'aparcament de Toirigo del Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici. Superem el barranc de Llubriqueto i ens situem a la bonica vall penjada de Llubriqueto. Continuem vers el NO superant el ressalt rocallós que ens separa de la capçalera septentrional de la vall. Un cop allà resseguim la riba oriental de l'estany Gémena de Baix i superem una cota que ens porta fins a l'estany Gémena de Dalt. Des d'aquí abordem un segon ressalt rocallós que ens ubica a un collet ben a prop dels estanys Gelats. Pugem fins a la collada d'Abellers (2.886m) i, des d'aquest punt, un sender carener ens situa al cim del Besiberri Sud. Seguim la cresta rocallosa -evitant el seu fil quan aquest sigui massa perillós- i assolim, fent un pas de grimpada obligada, el cim del Comaloforno. Seguint traces de sender i fites disseminades davallarem per un terreny d'aventura fins a enllaçar amb el camí per on hem pujat i retornem a l'aparcament de Toirigo.

Situats a la capçalera de la vall de Boi, a la comarca lleidatana de l'Alta Ribagorça, els cims del Besiberri Sud (3.024m) i del Comaloforno (3.029m) són les dues màximes cotes del Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici. Tot presidint una cresta granítica amb timbes i congestes que cauen al buit, aquests dos pics constitueixen tot un repte per a qualsevol excursionista que vulgui gaudir de la bellesa i les vistes inigualables que els seus cims ens deparen. Si amb l'ànim d'assolir-les escollim el camí de la vall

de Llubriqueto, l'itinerari que en resulta és sensacional i els dos cims es converteixen en la cirereta d'un pastís que reuneix tots els ingredients del muntanyisme: un bosc mixt de faigs i avets, pinedes perfumades, prats alpins amb molles, monumentals salts d'aigua, bellíssims estanys d'alta muntanya i, a dalt de tot, la duresa d'un món petri -desolat i abrasiu-, petites congestes de neu i gel, i un recorregut per cresta que exigeix tota la nostra atenció. L'esforç, doncs, és del tot necessari, però la felicitat i la intensíssima vivència que suposa el coronament d'aquests dos cims serà un tresor que guardarem tota la vida.

NO ET PERDIS..

Si l'horari, la meteorologia i les cames acompanyen és interessant passar una bona estona a algun dels dos cims tot gaudint de les vistes inigualables que tenim en totes direccions (tant el Besiberri Sud com el Comaloforno són excel·lents miradors). Podem ajudar-nos amb el mapa cartogràfic per orientar-nos i posar nom als cims, massissos i valls que es despleguen en totes direccions.

MÉS INFORMACIÓ

PICS: Besiberri Sud (3.024m) i Comaloforno (3.029m).

DURACIÓ: Dia complet.

TEMPS TOTAL EFECTIU (SENSE PARADES): 10:10h en total: 1:50h des de l'aparcament de Toirigo fins al pla de la Cabana, 3:20h des del pla de la Cabana fins a la collada d'Abellers, 0:20h des de la collada d'Abellers fins al cim del Besiberri Sud, 0:55h per fer el tram carener entre el Besiberri Sud i el Comaloforno, 2:00h per baixar des del cim de Comaloforno fins a l'estany Gémena de Baix, 0:35h des d'aquest punt fins al pla de la Cabana i 1:10h des del pla de la Cabana fins a l'aparcament de Toirigo.

DESNIVELL ACUMULAT: 1.600m

DIFICULTAT: Alta (F+). En el tram entre el Besiberri Sud i el Comaloforno trobarem passos puntuals de I i II. La baixada proposada des del Comaloforno transcorre per un terreny descompost i d'aventura on també haurem de parar molta atenció a l'orientació.

ÈPOCA: Estiu i inicis de tardor.

MATERIAL: Barret, crema, ulleres pel sol i 3l d'aigua per persona. Recomanable casc d'alpinisme. Si fem la ruta a principis d'estiu o entrada la tardor probablement necessitarem portar piolet i grampons.

CARTOGRAFIA: Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici (secció Boí). 1:25.000. Editorial Alpina.

OBSERVACIONS: La ruta descrita està adreçada a persones amb experiència en terrenys d'alta muntanya. Cal tenir un mínim d'experiència en progressió per tarteres, no patir vertigen (especialment a la cresta i a la baixada entre el Comaloforno i el sender de la collada d'Abellers) i tenir coneixements d'orientació en muntanya. La baixada des del cim de Comaloforno fins al fons del vessant es fa per un terreny molt abrupte i a l'aventura, amb molt poques fites que marquin el camí, que sovint transcorre per passos estrets i aeris, petits corredors i xemeneies o grans blocs de pedra. Si ho preferim, des del cim del Comaloforno també podem desfer el camí de pujada.

COM ARRIBAR-HI EN COTXE

Des del **Pont de Suert** seguim per la **carretera L-500** en direcció a **Barruera** i **Caldes de Boí**. Passat Barruera aviat deixem enrere a l'esquerra un trencall que puja a Erill la Vall i després un altre trencall a la dreta que puja cap Boí i Taüll, nosaltres **seguim recte**. Passem per Caldes de Boí i tot seguit la **carretera es fa més estreta**. Deixem a la dreta la caseta del Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici i creuem un **pont** sobre el riu Noguera de Tor. Tot just a l'altra banda del pont i al costat d'un gran bloc de granit hi ha una **petita esplanada** on podem estacionar el vehicle.

COM ARRIBAR-HI EN TRANSPORT PÚBLIC

Des de **Barruera, Boí, Taüll o Erill la Vall** amb el servei de taxi de la Vall de Boí fins a l'aparcament de Toirigo. Tarifes i contacte: [Taxis Vall de Boí](#).

RECORREGUT

Iniciem el nostre recorregut a **1** l'**aparcament de Toirigo (0:00h - 1.497m)**, al costat de la caseta dels guardes del Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici i del campament de Toirigo. Envoltem un gran bloc de granit i agafem un **sender a l'esquerra (SE)** que es dirigeix cap al proper balneari de Caldes de Boí. Abans d'arribar al balneari prenem un corriol que surt a la dreta i remunta el **barranc de Llubriquito**. Comencem aquí una forta pujada amorosida per l'ombra de faigs i avets que denoten el clima atlàntic de la Ribera de Caldes. Les ziga-zagues ens eleven i des del SE ens arriba la remor de la Sallent, cascada per on es precipita l'aigua del barranc. Aviat els faigs donen pas als pins i entrem a l'estatge subalpí. A la cota 1.835m ens trobem amb el **pla de Sallent**, petita clariana que anticipa un pont per on passem a l'altre vessant del barranc. El pendent es fa menys feixuc i amb una llaçada oberta ens allunyem momentàniament una mica del riu. El retrobem més amunt, quan el bosc s'obre i el pendent se suavitza del tot. Hem arribat al bellíssim paratge del **2** **pla de la Cabana (1:50h - 1.992m)**, conegut també com **Planell de Llubriquito**, fons d'una vall penjada d'origen glacial que haurem de remuntar del tot. Passem al costat d'un pal indicador, creuem novament el riu per un segon pont i un cop a l'altra riba

deixem a la dreta un senderó que ens portaria a la **cabana de Llubriqueto**, construcció reservada als guardes del Parc Nacional però que en cas de necessitat podem fer servir com a refugi lliure.

El sender que seguim, marcat amb fites, passa ben a prop de la font de Llubriqueto i encara un ressalt rocallós aparentment inexpugnable que superem fent un llarg flanqueig inclinat de SE a NO. Superat aquest obstacle i havent fruit amb la potent remor del salt de Llubriqueto, ens plantem a tocar de la riba E de ③ l'**estany de Gémena de Baix (2:45h - 2.235m)**. Descansem un moment tot admirant la bellesa d'aquest estany d'origen glacial, envoltat d'herba, pins i tarteres. Un cop recuperats continuem la pujada, remuntant un **primer collet** que deixa a l'esquerra un turonet que domina l'**estany de Gémena de Dalt**. Tot seguit remuntem una segona muralla de roca que flanquegem de SE a NO. Continuem per un barranc dret que desemboca a un **segon collet** a les envistes dels cims que coronen la vall. Veiem a la nostra esquerra els **dos estanys** inferiors del conjunt dels tres **estanys Gelats**, també d'origen glacial. El terreny es torna cada cop més rocallós, amb blocs i tarteres que agafen tot el protagonisme. Allà on no hi ha roques l'herba creix com pot, adaptant-se al dur estatge alpi. El sender segueix cap al N-NE i, després d'una discreta vista al **tercer estany Gelat** (el més alt de tota la vall de Llubriqueto), s'endinsa en una canal força dreta que ens exigeix un gran esforç abans de situar-nos a la ④ **collada d'Abellers (5:10h - 2.886m)** -també indicada en alguns mapes com a collada d'Avellaners-.

Deixant a l'esquerra la carena que opcionalment i en uns 15-20 minuts ens portaria fins al pic d'Abellers (2.982m) nosaltres ens desviem cap a la dreta (SE-E) i escalem l'esmicolada aresta fent marrades minúscules. Finalment assolim la meravellosa talaia del ⑤ **Besiberri Sud (5:30h - 3.024m)**. Ja hem fet el primer dels dos cims! Si el dia acompanya val la pena gaudir de les vistes panoràmiques que tenim en totes direccions, destacant el massís de l'Aneto i els cims del Montardo, la Punta Alta de Comalesbienes, el Peguera, el Mont Roig, el Certascan, la Pica d'Estats o fins i tot el Turbón. I, just al costat nostre, la temible **cresta dels tres Besiberris** es desplega cap al N.

Al seu torn, si mirem cap al S-SE veiem com la cresta dels Besiberris continua unint el cim de Besiberri Sud amb el **Comaloforno**, el segon pic que ens proposem assolir en aquest recorregut i que reconeixem com una **prominència amb forma trapezoidal** que corona una paret vertical que al seu torn cau a plom fins a una tartera on solen perdurar les congestes de neu fins ben entrat l'estiu. A partir d'aquest moment haurem de triar per on volem caminar: o bé pel fil de la cresta (recorregut reservat només a aquelles persones que tinguin experiència en progressió per crestes) o bé **flanquejant la cresta uns metres per sota pel vessant occidental**. Cal remarcar que ambdós traçats estan marcats amb fites. La segona opció és la més recomanable per a la majoria, tot i que també reclamarà tota la nostra atenció, la pedra està descomposta i es belluga molt fàcilment.

Durant aquest entretingut recorregut pel vessant occidental de la cresta percebem varies elevacions o puntes que sobrepassen els 3.000m. De totes elles en destaquen dues, l'**Agulla Nord de Malavesina** i l'**Agulla Sud de Malavesina**, de les quals només l'Agulla Nord compleix amb els requisits de prominència per ser catalogada com a "cim" d'acord amb les convencions majoritàriament acceptades al Pirineu (prominència superior a 10m), fet que interessarà sens dubte als col·leccionistes de tresmils. Avancem per un terreny irregular i ondulat que en algun moment ens obliga a utilitzar les mans i finalment ens situem al cim del **6 Comaloforno (6:25h - 3.029m)**. Hem assolit el segon objectiu del dia! Hi ha una creu de ferro i una placa que ens recorda la seva alçada i el fet de ser el sostre comarcal de l'Alta Ribagorça i del Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici. Novament les vistes panoràmiques que tenim en totes direccions fan que, si anem bé de temps i la meteorologia ens acompanya, valgui la pena destinar una estona a gaudir-les, així com també a descansar i assaborir el plaer de l'esforç realitzat. Destaca la visió del Besiberri Sud, del proper cim d'Abellers i de la cresta dels Besiberris que culmina al magnètic Besiberri Nord (3.009m). Podem observar com aquesta estreta serra es bifurca a partir del cim on estem: un contrafort se'n va cap a l'E, d'on es bifurca novament cap al NE i cap al SE, amb el cim de Comalestorres (2.808m) com a darrera elevació i un altre contrafort es desplega cap al S, amb dos últims cims molt apreciats pels muntanyencs amants dels pics aeris: la Punta Passet (2.998m) i la Punta Lequeutre (2.968m) o Tossal des Capceres. El buit que els dos contraforts descrits deixen entremig conforma un petit circ perfecte on hi descansa l'estanyet de Comaloforno.

Tot acomiadant-nos del Comaloforno continuarem el nostre recorregut descendint per un itinerari poc ortodox que baixa pels **barrancs del vessant O del Comaloforno** fins a la **canal i sender d'accés a la collada d'Abellers**, fent així un bucle que ens estalviarà desfer la cresta fins al Besiberri Sud. Aquesta alternativa, però, reclamarà novament tota la nostra atenció, tant per la seva dificultat tècnica com, especialment, per trobar el camí correcte. Comencem a baixar seguint fites disperses cap a l'O. Deixem a l'esquerra (S) la Punta Passet i anem a buscar la canal principal i més evident, progressant per terreny inestable i molt dret. Seguim baixant per la canal principal fins que aquesta queda **dividida** per un aparent **esperó de roca**. Aquest punt és clau i no podem badar: nosaltres hem d'anar per la **canal de la dreta**, si agaféssim la canal de l'esquerra estariem obligats a rapelar amb cordes. Tot i així la canal de la dreta tampoc és fàcil i ens obliga a desgrimpar uns quants cops. Finalment arribem a un punt on el relleu se suavitza una mica i, progressant per una tartera, anem a parar al **camí fitat que hem fet servir a la pujada** i que ara reprenem en sentit descendent.

Desfem el camí que hem fet durant l'ascensió, acomiadant-nos dels tres estanys Gelats i desfent el ressalt rocallós que ens situa al costat de l'estany de Gémena de Dalt. Seguim baixant cap a l'**estany de Gémena de Baix (8:25h)**, passem pel **pla de la Cabana (9:00h)** i el pont sobre el riu. Des d'aquest punt davallem tot el barranc de Llubriquetó fins al fons de la Ribera de Caldes, deixant a la dreta el camí que baixa fins al balneari de Caldes i arribant finalment a **1 l'aparcament de Toirigo (10:10h - 1.497m)**, on donem per acabat aquest fascinant recorregut.

QUÈ MÉS PODEM VISITAR?

Esglésies romàniques de la Vall de Boí

A la Vall de Boí hi trobem un conjunt de nou esglésies romàniques declarades Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO. Gràcies a aquest important patrimoni arquitectònic, la Vall de Boí és avui una regió del Pirineu molt coneguda i visitada.

Coordenades GPS: 42.5222336° 0.8344224°

Estació d'esquí de Boí-Taüll

Pels amants de l'esquí, la Vall de Boí disposa de Boí-Taüll. Es tracta de l'estació d'esquí amb la cota esquiable més alta de Catalunya, a més de 2.750m. S'hi accedeix pujant per la carretera que va del poble de Boí al poble de Taüll i seguint-la fins al final.

Coordenades GPS: 42.4778358° 0.8693729°

Balneari de Caldes de Boí

El complex termal de Caldes de Boí es troba a la capçalera de la Vall de Boí, enmig d'un marc natural incomparable. És un lloc ideal per passar uns dies de descans i de relax. Les seves aigües termals, provinents de fonts naturals, tenen propietats curatives. S'hi accedeix per la carretera LV-5000 des de Barruera.

Coordenades GPS: 42.5615373° 0.8410066°

Totes les rutes han estat realitzades sobre el terreny per RUTES PIRINEUS. Les rutes poden variar molt en funció de l'època de l'any, de la neu i de les condicions meteorològiques. La senyalització (marques, panells, balises) que podem trobar al llarg de la ruta també pot variar amb el temps. RUTES PIRINEUS no es responsabilitza de qualsevol mal ús de les seves guies i recomana que cadascú sigui responsable i prudent a la muntanya. Així mateix, us convidem a documentar-vos amb llibres i guies especialitzades per complementar la informació aquí descrita. Tots els temps són efectius i prenen un caràcter orientatiu, no s'han tingut en compte les parades per petites que siguin. Per qualsevol suggeriment, RUTES PIRINEUS us convida a enviar un correu a info@rutespirineus.cat.

DESCOBREIX TOT EL QUE T'OFERIM!

Guies Web i PDF gratuïtes

Posem a la teva disposició guies web i PDF gratuïtes -rutes de senderisme i d'alta muntanya que et pots descarregar-, uns continguts de qualitat i fiables elaborats per professionals de la muntanya per tal que puguis descobrir els Pirineus al teu aire!

Sortides i excursions guiades

Disposem d'un calendari de sortides organitzades o et podem preparar una proposta personalitzada a mida. Crestes i ascensions, naturalesa, parcs naturals, travesses,... Amb Rutes Pirineus descobriràs tots els secrets del Pirineu de la mà dels millors guies de muntanya!

Rutes autoquiades

Et proposem diverses travesses que podràs fer al teu aire però sense preocupacions ni incerteses: t'entregarem un llibre de ruta, gestionarem la logística d'allotjaments, enllaços, pícnic o equipatges, i disposaràs d'un telèfon d'emergències en tot moment.

Establiments recomanats

Us recomanem els millors establiments que hi ha a prop de les rutes que us proposem a la web. Hotels, cases rurals, càmpings, restaurants, artesans, esports d'aventura,... tots revisats pel nostre equip perquè la teva experiència als Pirineus sigui inoblidable!